

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Rivierklimaatpark IJsselpoort, planuitwerkingsfase

Advies over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport

4 september 2024 / projectnummer: 3850

1 Advies voor de inhoud van het MER

Negen partners¹ willen het programma Rivierklimaatpark IJsselpoort (hierna: rivierklimaatpark) realiseren voor de inrichting van de uiterwaarden van de IJssel tussen Arnhem en Giesbeek (zie figuur 1). Het rivierklimaatpark geeft invulling aan opgaven op het gebied van waterveiligheid, waterkwaliteit, recreatie, natuur, scheepvaart, landbouw en economie. Het programma volgt de zogeheten 'MIRT-procedure'² en bevindt zich nu in de planuitwerkingsfase. In deze fase wordt het alternatief uit de verkenningsfase dat de voorkeur heeft (het voorkeursalternatief) verder uitgewerkt in een voorkeursvariant³ en worden de milieugevolgen onderzocht.

Voor het besluit over het rivierklimaatpark wordt een milieueffectrapport (MER) opgesteld. In een startdocument⁴ staat de beoogde aanpak beschreven. Het opstellen van het MER gebeurt in twee stappen. In de eerste stap worden de milieueffecten van verschillende varianten onderzocht. Aan de hand daarvan wordt een voorkeursvariant gekozen. In de tweede stap wordt deze voorkeursvariant gedetailleerder uitgewerkt. De provincie Gelderland heeft namens de negen partners de Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna: de Commissie) gevraagd te adviseren over de inhoud van het op te stellen MER.

Essentiële informatie voor het MER

De Commissie beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het MER. Dat wil zeggen dat voor het meewegen van het milieubelang in het besluit over de planuitwerkingsfase van Rivierklimaatpark IJsselpoort, het MER in ieder geval onderstaande informatie moet bevatten:

- **Achtergrond en al doorlopen proces:** Beschrijf de achtergrond van en de aanleiding voor het rivierklimaatpark. Geef een overzicht van het doorlopen proces, waaronder de totstandkoming van het vastgestelde voorkeursalternatief. Geef aan op welke wijze het milieubelang daarbij een rol heeft gespeeld. Onderbouw ook de grenzen van het plangebied.
- **Concrete(re) doelen:** Maak de doelen zo concreet mogelijk, zodat inzicht te geven is in wat de varianten hieraan bijdragen. Geef aan wat de hoofd- en neven-doelen zijn en leg uit hoe die zich tot elkaar verhouden. Geef ook aan wat mogelijke (meekoppel)kansen zijn in relatie met andere projecten.
- **Randvoorwaarden uit beleid en andere ontwikkelingen:** Geef aan welke randvoorwaarden bestaand beleid en wet- en regelgeving aan het rivierklimaatpark stellen. Geef ook aan welke andere ontwikkelingen spelen in en nabij het plangebied en hoe deze ontwikkelingen de (positieve en negatieve) milieugevolgen van het rivierklimaatpark mogelijk kunnen beïnvloeden en/of versterken. Beschrijf en onderbouw welke

¹ In het programma Rivierklimaatpark IJsselpoort werken de volgende partners samen: de gemeenten Arnhem, Duiven, Rheden, Westervoort en Zevenaar, waterschap Rijn en IJssel, provincie Gelderland, het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en Natuurmonumenten. De provincie Gelderland is het coördinerend bevoegd gezag voor de mer-procedure.

² MIRT staat voor Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport. De MIRT-procedure knipt een project op in vier fasen: (1) voorbereidingsfase; (2) verkenningsfase; (3) planuitwerkingsfase; en (4) aanlegfase.

³ In het startdocument wordt de term voorkeursvariant gebruikt. Dit om onderscheid te maken tussen het vastgestelde voorkeursalternatief en de nog vast te stellen gedetailleerdere versie daarvan. In dit advies volgt de Commissie de gehanteerde termen uit het startdocument.

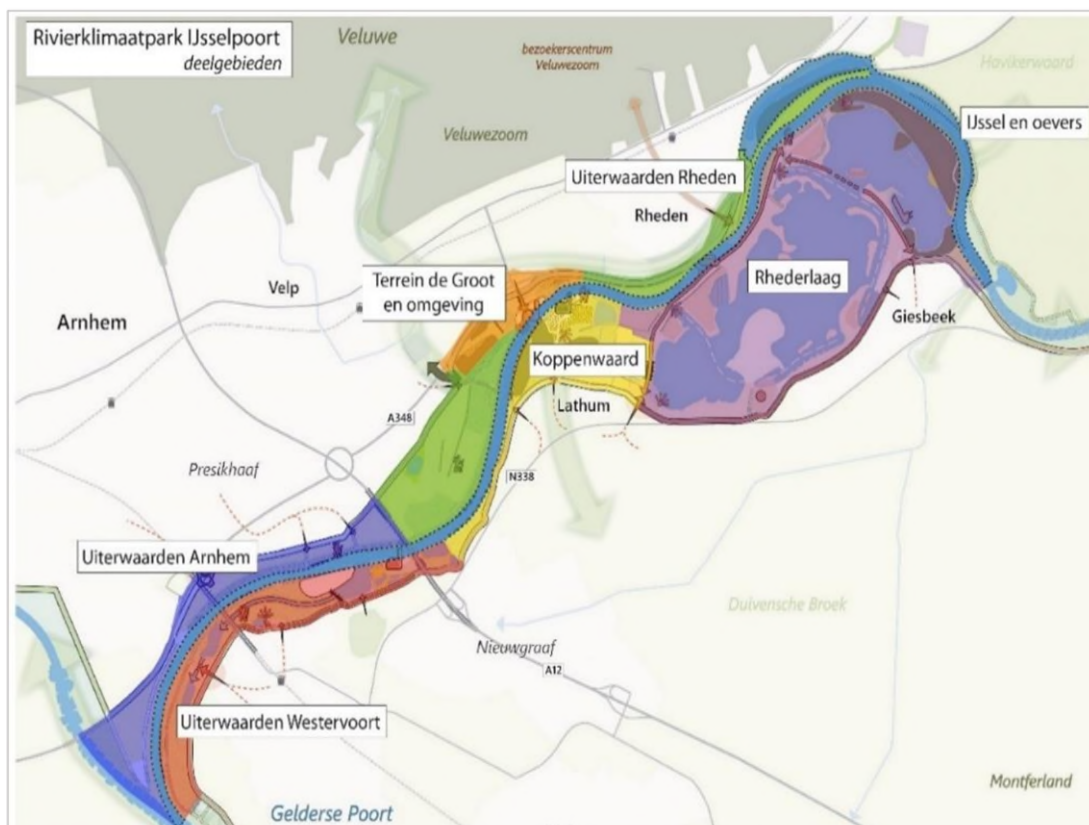
⁴ Rivierklimaatpark IJsselpoort. 2024. *Startdocument Planuitwerkingsfase: Participatieaanpak en onderzoeks-aanpak MER.*

ontwikkelingen vallen binnen de al vastgelegde structuurvisie⁵, welke ontwikkelingen gezien moeten worden als raakvlakprojecten, welke controversieel zijn door veranderende regelgeving én welke gelden als autonoom. Geef aan of en in hoeverre bepaalde ontwikkelingen onzeker zijn en op welke wijze daarmee in het MER wordt omgegaan.

- **Milieugevolgen en bijdrage aan doelen:** Beschrijf de positieve en negatieve effecten van de varianten (inclusief de voorkeursvariant). Doe dit voor de aanlegfase én de eindfase (als alle werkzaamheden afgerond zijn). Beoordeel per variant in hoeverre de doelen van het rivierklimaatpark worden bereikt (het doelbereik). Ga ook in op de mogelijke fasering van het rivierklimaatpark en op de haalbaarheid in relatie tot de Natura 2000-doelen.
- **Totstandkoming van de voorkeursvariant:** Beschrijf de totstandkoming van de voorkeursvariant. Geef aan op welke wijze het milieubelang daarin een rol heeft gespeeld.

Besluitvormers en insprekers lezen in de eerste plaats de samenvatting van het MER. Daarom verdient dit onderdeel bijzondere aandacht. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER. Ook moet de integraliteit en de informatievoorziening duidelijk zijn.

In de volgende hoofdstukken beschrijft de Commissie in meer detail welke informatie het MER moet bevatten. Ze bouwt in haar advies voort op het startdocument. Ze herhaalt slechts punten die al in het startdocument aan de orde komen als dat voor een goed begrip van het advies nodig is of als ze voorstelt de aanpak op onderdelen aan te passen.

Figuur 1: Het plangebied van Rivierklimaatpark IJsselpoort met de deelgebieden (bron: startdocument).

⁵ Zie [Intergemeentelijke Structuurvisie Rivierklimaatpark IJsselpoort](#).

Aanleiding MER

Rijkswaterstaat, de provincie Gelderland, waterschap Rijn en IJssel, de gemeenten Arnhem, Duiven, Rheden, Westervoort en Zevenaar en Natuurmonumenten willen het programma Rivierklimaatpark IJsselpoort⁶ realiseren. Voor de realisatie van het rivierklimaatpark worden meerdere ruimtelijke besluiten genomen. Het gaat in ieder geval om een projectbesluit door het Rijk voor de IJssel en Oevers; een provinciaal projectbesluit voor zowel de uiterwaarden Westervoort als voor de Koppenwaard; en een gemeentelijk omgevingsplan van de gemeente Rheden voor het terrein De Groot en omgeving.

Voor de besluiten geldt een mer-(beoordelings)plicht vanuit meerdere activiteiten. Het gaat om de volgende categorieën van bijlage V van het Omgevingsbesluit: A4 (bebossing of ontbossing met als doel een andere ruimtelijke functie van de grond), K4 (werken voor kanalisering en werken ter beperking van overstromingen), M3 (vakantiedorpen of hotelcomplexen buiten stedelijke zones met bijbehorende voorzieningen) en M4 (permanente kampeer- of caravanterreinen) voor terrein De Groot en omgeving; J12 (landinrichtingsprojecten), K4 en J5 (havens voor de binnenscheepvaart) voor de Koppenwaard en Uiterwaarden Westervoort; en J4 (binnenvaarwegen) voor IJssel en oevers. Daarom wordt een project-MER opgesteld. Voor het omgevingsplan geldt daarnaast een plan-mer-plicht.⁷ Als het rivierklimaatpark zorgt voor mogelijk negatieve effecten op Natura 2000-gebieden die in een Passende beoordeling moeten worden onderzocht, dan leidt ook die beoordeling tot een plan-mer-plicht voor het omgevingsplan.

Voorgaande fase MIRT-procedure

Tussen 2016 en 2020 is de verkenningsfase van de MIRT-procedure doorlopen om tot een voorkeursalternatief te komen. Tijdens deze verkenningsfase is een MER opgesteld waarover de Commissie meerdere adviezen heeft gegeven.⁸ Het voorkeursalternatief is in 2020 bestuurlijk vastgelegd en beleidsmatig vertaald in een Intergemeentelijke Structuurvisie. De verkenningsfase is afgesloten met een voorkeursbeslissing door de minister van Infrastructuur en Waterstaat.

Rol van de Commissie

De Commissie is onafhankelijk, bij wet ingesteld en adviseert over de inhoud en de kwaliteit van het MER. Zij stelt voor ieder project een werkgroep samen van onafhankelijke deskundigen. Ze schrijft geen milieueffectrapporten, dat doet de initiatiefnemer. Het bevoegd gezag – in dit geval Gedeputeerde Staten van Gelderland (coördinerend), de gemeente Rheden en de minister van Infrastructuur en Waterstaat – besluit over Rivierklimaatpark IJsselpoort.

De samenstelling en de werkwijze van de werkgroep van de Commissie en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. De projectstukken die bij het advies zijn gebruikt staan op de website. Deze zijn te vinden door nummer [3850](#) op www.commissiemer.nl in te vullen in het zoekvak.

⁶ In het startdocument wordt het rivierklimaatpark aangeduid als een programma. De Commissie heeft van de betrokken partners bevestigd gekregen dat met 'programma' hier niet een programma wordt bedoeld in de zin van de Omgevingswet, maar een programma/project onder het MIRT.

⁷ Het omgevingsplan is zowel project-mer-(beoordelings)plichtig als plan-mer-plichtig, omdat het projecten rechtstreeks mogelijk maakt (categorieën A4, M3 en M4 van bijlage V van het Omgevingsbesluit) én het kaderstellend is voor projecten (categorie K4).

⁸ Het MER, de aanvulling op het MER en de adviezen van de Commissie daarover zijn te vinden op de website van de Commissie, zie [3218. Rivierklimaatpark IJsselpoort](#).

2 Doel(bereik), beleid en besluiten

2.1 Concrete en toetsbare doelen

In de het startdocument staan vier doelen beschreven voor het rivierklimaatpark, namelijk:

- 1) het gebied in stappen voor te bereiden op de verandering van het klimaat;
- 2) de uiterwaarden beter toegankelijk te maken voor recreanten;
- 3) de ruimtelijke kwaliteit te verbeteren;
- 4) bedrijven economisch perspectief te bieden.

De Commissie adviseert de verschillende doelen concreet, toetsbaar en zoveel mogelijk kwantitatief uit te werken. De beschrijving van de doelen vormt namelijk een belangrijke basis voor de ontwikkeling van en de keuze tussen varianten. Alleen met concrete en toetsbare doelen kunnen onderscheidende varianten worden ontwikkeld en kunnen deze worden getoetst aan de mate waarin de gestelde doelen worden bereikt (doelbereik).

Geef aan wat de hoofd- en neventoelen zijn en wat de onderlinge samenhang is.⁹ Maak de relatie duidelijk met de omliggende relevante beleidskaders, plannen en programma's (zie paragraaf 2.2 van dit advies). Breng daarnaast in beeld wat mogelijke meekoppelkansen zijn en hoe daarmee wordt omgegaan.

De optelsom van de doelen kan leiden tot een spanningsveld waarbinnen keuzes gemaakt moeten worden. Voor landschap moet bijvoorbeeld een keuze gemaakt worden tussen 'nieuw landschap' (zoals de geulen) en behoud van bestaande structuren, groen erfgoed (zoals wilgenrijen) en de afwisseling tussen beslotenheid en openheid. Evenzo kan recreatie een risico vormen voor bestaande natuurwaarden (zoals grote watervogelconcentraties¹⁰) en/of natuurontwikkeling belemmeren. Het doel voor waterstandsverlaging kan mogelijk niet goed samengaan met de randvoorwaarde om de afvoerverdeling bij het splitsingspunt niet te beïnvloeden (zie de volgende paragraaf). Laat in het MER zien hoe met mogelijke conflicterende doelen, randvoorwaarden en opgaven kan worden omgegaan, en welke maatregelen binnen het bereik van de initiatiefnemers liggen om de doelen te realiseren.

De Commissie geeft hieronder specifieke opmerkingen en aanbevelingen mee over de doelen en het doelbereik.

Inzet 10 cm-doel waterstandsdeling in relatie tot andere doelen

In het Ruimtelijk Perspectief Rivierklimaatpark IJsselpoort (bijlage bij het startdocument) staat dat in de voorkeursvariant (VKR) wordt ingezet op 10 cm waterstandsdeling. Waterstandsverlaging is een middel om aan de waterveiligheidsnormen uit de Omgevingswet te voldoen. De Commissie is hier in eerdere adviezen over het rivierklimaatpark al op ingegaan.¹¹

De Commissie adviseert om een duiding te geven van de betekenis voor de hoogwaterbescherming van eventuele afwijking van het 10 cm-doel. Onderzoek de

⁹ Ook in de zienswijzen wordt gevraagd om concretere doelen en om de onderlinge samenhang tussen de doelen.

¹⁰ Zie ook de zienswijze van Vogelbescherming Nederland.

¹¹ Zie [3218. Rivierklimaatpark IJsselpoort](#) op de website van de Commissie.

consequenties van het afwijken van het 10 cm-doel voor de thema's landschap en natuur. Dit om te voorkomen dat het 10 cm-doel het benutten van kansen voor deze thema's in de weg staat. Ook adviseert de Commissie om bij een eventuele kwalitatieve beschrijving van de effecten op de hoogwaterstand geen verschillende scores toe te kennen bij verschillen van enkele centimeters.

Ten slotte wijst de Commissie er op dat het voldoen aan het 10 cm-doel vermoedelijk niet goed verenigbaar is met de randvoorwaarde om de afvoerverdeling bij het splitsingspunt te handhaven. In dat geval moet geschoven worden aan de zijde van het 10 cm-doel en/of aan de zijde van de afvoerverdeling. Om deze afweging goed te kunnen maken, is het van belang om verder te kijken dan centimeters waterstandsval en kubieke meters afvoer. Maak de uiteindelijke consequenties hiervan inzichtelijk. Doe dit in ieder geval voor landschap (inpassing dijkversterkingen) en natuurwaarden.

Landschappelijke doelen en effecten

Landschap is een belangrijk onderdeel van het doel om de ruimtelijke kwaliteit te verbeteren. Het is ook een effectparameter, die laat zien hoe de ruimtelijke investeringen gevolgen hebben voor het fysieke en beleefde landschap. De Commissie wijst op het belang om in het MER dit onderscheid duidelijk te maken. Breng zowel bedoelde als onbedoelde effecten helder en separaat in beeld (zie paragraaf 4.5 van dit advies). Het startdocument biedt op dit punt nog weinig informatie en houvast.

Doelen recreatie meten meenemen

In het startdocument staat dat voor alle deelgebieden de opgave ligt om de recreatieve gebruiksmogelijkheden te vergroten, maar dat dit plaatsvindt in de volgende fase van optimalisering van de voorkeursvariant. Het gaat specifiek over een recreatief routenetwerk en entrees. Daarbij wordt in twee varianten het verschil onderzocht tussen struinpaden door het hele gebied en korte ommetjes met afgesloten gebieden voor wandelaars. Ook wordt de herontwikkeling van enkele locaties onderzocht, waaronder Fort Westervoort.

De Commissie adviseert om de doelen voor recreatie zo concreet mogelijk te maken en de mogelijke maatregelen/investeringen direct in de variantenontwikkeling mee te nemen.¹² Dit om te voorkomen dat kansen voor recreatief gebruik en alles wat daarmee samenhangt over het hoofd worden gezien. Dat geldt ook voor de risico's van de verruiming van het recreatief gebruik voor daarvoor gevoelige (vogel)soorten met instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Rijntakken (zie paragraaf 4.4 in dit advies). Geef duidelijk aan wat onderdeel is van het rivierklimaatpark en wat als mogelijke (meekoppel)kans wordt gezien. Maak bijvoorbeeld duidelijk in hoeverre de herontwikkeling van de verschillende erfgoedwaarden (denk aan het beleefbaar maken van de IJssellinie of van de geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog) onderdeel zijn van het rivierklimaatpark.

Onzekerheden rond het doelbereik

In paragraaf 6.3 van het startdocument staat een overzicht van ontwikkelingen¹³ die (nog) niet als autonoom beschouwd kunnen worden, maar wel raakvlak hebben met het

¹² In meerdere varianten werd de zorg geuit over de (mogelijke) negatieve effecten van een toename van recreatie op natuurwaarden. Door recreatie te concretiseren én direct mee te nemen wordt voor de omgeving duidelijker wat voor dit thema te verwachten is.

¹³ Het gaat in ieder geval om de volgende (mogelijke) ontwikkelingen: (1) aanleg van een overnachtingshaven in de Valeplas bij Giesbeek; (2) recreatieve ontwikkeling van het terrein van de insteekhaven K3Delta bij Arnhem; (3) dijkversterking op het

rivierklimaatpark. Een deel van deze ontwikkelingen kunnen het doelbereik beïnvloeden. Daarnaast lijkt het doelbereik deels af te hangen van derden, zoals bij het terrein van de voormalige steenfabriek en de aanwezige bedrijven in deelgebied Uiterwaarden Westervoort. De Commissie adviseert om een doorkijk te geven van projecten die spelen, wanneer besluiten over deze projecten worden verwacht (indien bekend) en wat de (cumulatieve) effecten daarvan kunnen zijn op het rivierklimaatpark. Dit kan kwalitatief. Ga in op mogelijke risico's én kansen. Beschrijf welke onzekerheden, raakvlakken en afhankelijkheden er zijn.¹⁴ Geef aan in hoeverre het doelbereik beïnvloed kan worden en hoe daarmee wordt omgegaan. Maak daarin verbinding met de fasering, doorlooptijd, risicobeheersing en toekomstbestendigheid van het rivierklimaatpark.

2.2 Beleidskader

Geef in het MER aan welke wet- en regelgeving en welk beleid relevant is voor het rivierklimaatpark en of het rivierklimaatpark kan voldoen aan de randvoorwaarden die hieruit voortkomen. In het ruimtelijk perspectief worden al enkele (inter)nationale en regionale programma's genoemd die relevant zijn voor het rivierklimaatpark. Ga in ieder geval in op:

- Europese richtlijnen, waaronder de Kaderrichtlijn Water (KRW) en de Vogel- en Habitatrichtlijn en de uitwerking van gebieds- en soortenbescherming in de Omgevingswet;
- Nationaal beleid en programma's, waaronder het Programma Integraal Riviermanagement (IRM), de Programmatisch Aanpak Grote Wateren (PAGW), de beleidsbrief 'Water en Bodem Sturend' en – indien aan de orde – het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) en de provinciale uitwerking daarvan (PPLG);
- relevant sectoraal beleid zoals beschreven in de Omgevingsverordening Gelderland, bijvoorbeeld voor natuur (zoals het Gelders Natuurnetwerk, het Beschermingsregime Groene Ontwikkelingszone en Ganzenrustgebied), waterbeheer, landschap, archeologie en recreatie.

2.3 Te nemen besluit(en)

In hoofdstuk 2 van het startdocument staat een beschrijving van de besluiten die al zijn genomen. Zo is in 2020 het voorkeursalternatief bestuurlijk vastgelegd met een voorkeursbeslissing. Dit voorkeursalternatief is beleidsmatig vertaald in een Intergemeentelijke Structuurvisie (ISV). Deze ISV is in 2020 vastgelegd door de vijf betrokken gemeenteraden.¹⁵ Neem een overzicht van de genomen besluiten op in het MER.

De procedure voor deze milieueffectrapportage wordt doorlopen voor meerdere besluiten, waaronder:

- provinciaal projectbesluit voor de uiterwaarden Westervoort;
- provinciaal projectbesluit voor Koppenwaard;

dijktraject Pannerden–Westervoort; (4) binnendijkse woningbouwontwikkeling ten oosten van de spoorbrug in Westervoort; (5) duurzame energie in de uiterwaarden (gemeente Rheden); (6) dijkversterking dijktraject Koppenwaard; en (7) uitbreiding Natura 2000-gebied Rijntakken met stukken Habitatrichtlijngebied.

¹⁴ Ook in meerdere zienswijzen wordt gewezen op onzekerheden door (mogelijke) afhankelijkheid van derden.

¹⁵ Dit zijn de gemeenteraden van Arnhem, Duiven, Rheden, Westervoort en Zevenaar.

- Rijks projectbesluit voor IJssel en Oevers;
- gemeentelijk omgevingsplan (gemeente Rheden) voor voormalig terrein De Groot en omgeving.

Voor de uiterwaarden Arnhem en Rheden én voor het Rhederlaag staat de optie nog open om met vergunningen maatregelen mogelijk te maken. Geef duidelijk aan wat de (verwachte) volgorde is van de besluiten. Ga in op de afhankelijkheden, synergie en te maken keuzes tussen de besluiten. Maak ook duidelijk in hoeverre het op te stellen MER ten grondslag ligt aan het besluit of dat een ander detailniveau nodig is, bijvoorbeeld voor omgevingsvergunningen voor Natura 2000- en/of flora- en fauna-activiteiten.

Daarnaast zullen andere besluiten genomen worden voor de realisatie van het rivierklimaatpark. Ook zullen er relevante besluiten worden genomen voor ontwikkelingen in en nabij het plangebied, zoals raakvlakprojecten, (mogelijk) controversiële projecten door veranderende regelgeving én autonome ontwikkelingen. Geef aan welke besluiten dit zijn, wie daarvoor het bevoegde gezag is en wat globaal de planning is.

3 Voorgenomen activiteit en varianten

3.1 Procedure en vaststelling voorkeursvariant

Doorlopen procedure (verkenningfase)

In het startdocument (paragraaf 2.2) staat een overzicht van het (bestuurlijke) proces van het rivierklimaatpark. Daarin staat de gevolgde MIRT-systematiek¹⁶ beschreven en is aangegeven in welke fase het rivierklimaatpark zich nu bevindt. Neem dit overzicht over in het MER. Geef kort aan hoe tot het voorkeursalternatief is gekomen tijdens de verkenningfase. Ga daarbij in op de rol die het milieubelang heeft gespeeld bij de gemaakte keuzes. Geef ook aan wat de status is van het voorkeursalternatief en in hoeverre er ruimte is om hiervan af te wijken in de voorkeursvariant.¹⁷ Beschrijf hoe de gestelde doelen (zie paragraaf 2.1 van dit advies) de keuze en de afbakening van de varianten hebben bepaald.

Huidige procedure (planuitwerkingsfase) en vaststelling voorkeursvariant

In het startdocument (paragraaf 5.1) staat dat het proces tijdens de planuitwerkingsfase uit drie stappen bestaat. Deze stappen zijn:

- 1) de uitwerking van de varianten tot een schetsontwerp met een integrale beoordeling van de milieueffecten van deze varianten;

¹⁶ MIRT staat voor Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport. De MIRT-systematiek hanteert vier fasen: (1) voorbereidingsfase, (2) verkenningfase, (3) planuitwerkingsfase, en (4) aanlegfase. Het rivierklimaatpark zit nu in de planuitwerkingsfase. De verkenningfase is afgesloten met de vastlegging van het voorkeursalternatief in een voorkeursbeslissing.

¹⁷ Op 10 juli 2024 bracht de Commissie een bezoek aan het plangebied. Daar kreeg zij een mondelinge toelichting op het rivierklimaatpark en het startdocument van de initiatiefnemers en het bevoegd gezag. Tijdens deze toelichting werd de indruk gewekt dat er ruimte is om van het vastgestelde voorkeursalternatief af te wijken. Dit omdat beleid en inzichten zijn veranderd sinds de vaststelling. Duidelijkheid hierover is belangrijk voor de omgeving. In meerdere zienswijzen werd ook gewezen op het vastgestelde voorkeursalternatief en onduidelijkheid over de status daarvan richting de vast te stellen voorkeursvariant.

- 2) de verdere uitwerking van de varianten met een nadere effectbeoordeling. Hieruit volgt een variantennota. Deze nota is de basis voor de voorkeursvariant. De keuze voor de invulling van een aantal maatregelen zal plaatsvinden in de volgende fase;
- 3) verdere uitwerking van het voorkeursvariant tot een gedetailleerd ontwerp met een gedetailleerde effectbeoordeling. Dit ontwerp ligt ten grondslag aan de benodigde besluiten en vergunningen.

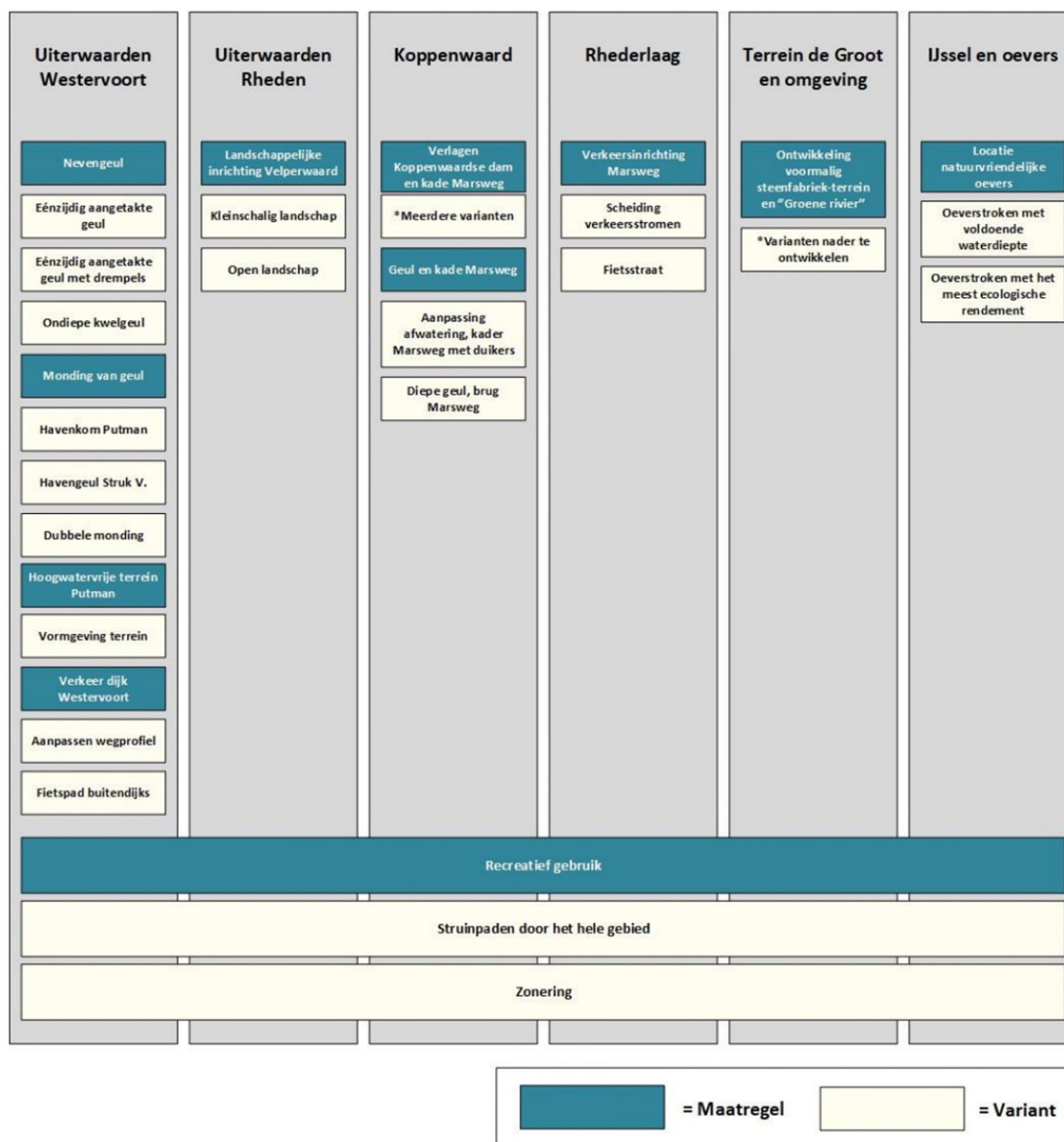
Uit de tekst van paragraaf 5.1 en de daarin opgenomen figuur 5.1 is niet helemaal duidelijk wat het doel is van iedere stap en wat daarin wordt onderzocht. Zo wekt de figuur de indruk dat in elke stap met eenzelfde aantal varianten wordt gewerkt, terwijl de tekst suggereert dat stapsgewijs getrechterd wordt naar een voorkeursvariant. Uit een mondelinge toelichting van de betrokken partijen bleek dat van trechtering geen sprake is.

De Commissie beveelt aan om in de eerste stap de varianten te beoordelen op milieueffecten, inclusief een integrale beoordeling (zie paragraaf 3.2 van dit advies). Dit laatste om ook een beeld te krijgen van de effecten van het geheel, inclusief mogelijke cumulatieve effecten. Voer in deze stap al kwantitatief onderzoek uit waar nodig. Doe dit in ieder geval voor de aspecten die onderscheidend (kunnen) zijn en die bepalend zijn voor de haalbaarheid van het rivierklimaatpark (bijvoorbeeld vanuit de randvoorwaarden gerelateerd aan Natura 2000- en KRW-doelen). Mochten er in deze stap al varianten afvallen (bijvoorbeeld omdat ze niet haalbaar blijken vanuit randvoorwaarden), geef dan aan waarom dit het geval was. Beoordeel in de tweede stap de varianten naast een integrale beoordeling (van de voorkeursvariant). Maak in de tweede stap duidelijk hoe de varianten elkaar versterken of verzwakken.

3.2 Varianten

Het plangebied is in het startdocument opgedeeld in zeven deelgebieden¹⁸ (zie Figuur 1). Voor elk van deze deelgebieden (op deelgebied 2 Uiterwaarden Arnhem na) zijn varianten ontwikkeld om te onderzoeken in het MER (zie Figuur 2).

¹⁸ Het gaat om (1) Uiterwaarden Westervoort, (2) Uiterwaarden Arnhem, (3) Uiterwaarden Rheden, (4) Koppenwaard, (5) Rhederlaag, (6) Terrein De Groot en omgeving, en (7) IJssel en oevers.

Figuur 2: Te onderzoeken varianten per deelgebied (bron: Startdocument).

De Commissie heeft enkele opmerkingen over de voorgestelde varianten.

Uitwerking varianten

In het startdocument zijn varianten beschreven vanuit de verschillende deelgebieden. Het is in de huidige opzet niet duidelijk of de effecten van de beschreven varianten elk afzonderlijk worden onderzocht óf dat er wordt gewerkt met een keten van varianten. Mocht dat laatste het geval zijn, dan zijn de procedurele stappen (zie paragraaf 3.1 van dit advies) wellicht niet allemaal nodig.

De Commissie ziet de beschreven varianten daarnaast meer als bouwstenen om tot verschillende (integrale) varianten te komen. De varianten zijn namelijk uitwerkingen van maatregelen. Met het oog daarop vraagt de Commissie zich af of de werkwijze om per deelgebied varianten te onderzoeken (zie Figuur 2) niet het risico met zich meebrengt dat milieueffecten niet volledig en in onderlinge samenhang worden onderzocht. Ook kan de gekozen aanpak leiden tot onduidelijkheid over het rivierklimaatpark als geheel door het

grote aantal mogelijke combinaties van varianten per deelgebied én overkoepelende varianten.

Een thematische beoordeling naast een gebiedsgerichte insteek kan helpen om meer samenhang en integraliteit te creëren én om tot een voorkeursvariant te komen. Door thematische varianten te ontwikkelen vanuit de vier verschillende doelstellingen (zie paragraaf 2.1 van dit advies) worden de zogeheten 'hoeken van het speelveld' duidelijker binnen de contouren van de al vastgestelde ISV. Zo wordt duidelijk waar én op welke wijze de verschillende doelen onderling spanningen veroorzaken, en waar daarom keuzes moeten worden gemaakt tussen de doelen.

Varianten op ruimtelijke kwaliteit

Voor slechts een deel van de varianten lijkt aandacht te zijn voor landschap. Voor deelgebied Uiterwaarden Rheden is wel een landschapsvariant opgenomen, maar voor bijvoorbeeld deelgebied Uiterwaarden Westervoort niet. Dit terwijl ruimtelijke kwaliteit een belangrijk onderdeel is van het rivierklimaatpark. Dit geldt voor het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit en het verhogen van de aantrekkelijkheid voor recreanten.

De Commissie adviseert om alle varianten integraal te beschouwen op zowel kansen als risico's voor het landschap. Laat voor elke maatregel zien hoe de ruimtelijke principes toegepast of desnoods verbijzonderd kunnen worden en wat daarvan de positieve en negatieve effecten kunnen zijn.

3.3 Voorkeursvariant

Presenteer in het MER het eindresultaat dat de voorkeur heeft (de voorkeursvariant). Gebruik daarbij kaarten (met duidelijke legenda), figuren en tabellen. Beschrijf de (milieu)afwegingen en de optimalisaties die daarbij zijn gemaakt, inclusief eventuele mitigerende maatregelen. Vergelijk de milieueffecten met die van de onderzochte varianten én de referentiesituatie.

4 Bestaande milieusituatie en milieugevolgen

4.1 Referentie

Beschrijf de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied. Beschrijf ook de te verwachten milieutoestand als gevolg van de autonome ontwikkeling, als referentie voor de te verwachten milieueffecten. Daarbij wordt onder de 'autonome ontwikkeling' verstaan: de toekomstige milieutoestand zonder dat de voorgenomen activiteit of één van de varianten wordt gerealiseerd. Ga bij beschrijving van deze ontwikkeling uit van te verwachten veranderingen in de huidige activiteiten in het studiegebied en van nieuwe activiteiten waarover al is besloten. Onderbouw welke ontwikkelingen in de ISV zijn vastgelegd, welke controversieel zijn door veranderend beleid, welke als autonoom worden gezien en welke als

raakvlakprojecten. Ga in ieder geval in op de ontwikkelingen¹⁹ genoemd in paragraaf 3.1 van dit advies. Gezien de onzekerheid van en afhankelijkheid rond een aantal van deze ontwikkelingen kan het werken met scenario's uitkomst bieden.

4.2 Effectbeschrijving en –vergelijking

Het beoordelingskader legt vast welke milieuaspecten in het MER worden opgenomen en welke criteria en indicatoren toegepast worden. Het is daarmee een belangrijk hulpmiddel om tot weloverwogen en navolgbare keuzes te komen. Maak onderscheid tussen de (bredere) milieueffecten en de mate waarin de doelen worden gehaald. Beschrijf in het MER voor elk van de milieuaspecten de toe te passen criteria en indicatoren. Gebruik ook hiervoor eenduidige en, zo veel als mogelijk, kwantificeerbare toetsingscriteria op een vergelijkbaar detailniveau. Dit detailniveau is afhankelijk van de gekozen fasering in de procedure (zie paragraaf 3.1 van dit advies). Ga daarnaast in op de fasering van het rivierklimaatpark en de (tijdelijke) effecten die daaraan verbonden zijn.

Uitgangspunten

Onderbouw de gehanteerde uitgangspunten voor het bepalen van de milieugevolgen van het plan. Geef aan welke onzekerheden hierin zitten. Onderscheid daarbij onzekerheden in de kwaliteit van de gegevens²⁰ enerzijds en in de gebruikte rekenregels en –modellen²¹ anderzijds. Geef aan – als dit relevant en mogelijk is – in hoeverre dit tot een bandbreedte voor de genoemde gevolgen leidt en vervolgens wat dit betekent voor de vergelijking van de varianten.

Beoordeling

In hoofdstuk 6 van het startdocument staat een overzicht van de beoordelingscriteria om de milieueffecten mee in beeld te brengen. Dit overzicht komt overeen met het beoordelingskader uit de verkenningsfase om tot de voorkeursalternatief te komen. De Commissie kan zich vinden in deze aanpak, maar wijst er wel op dat de beoordeling nu in meer detail moet worden uitgevoerd.

Onderbouw in het MER per milieuthema wat de criteria zijn om de beoordelingen toe te kennen. Maak zoveel mogelijk gebruik van kwantitatieve criteria. Maak onderscheid, waar relevant, in deelgebieden en geef dan in de toetsingstabel de negatieve en positieve effecten apart per gebied weer. Zo wordt voorkomen dat negatieve en positieve effecten onterecht tegen elkaar wegvallen. Geef vervolgens ook de beoordeling voor de effecten van het rivierklimaatpark als geheel. Zo wordt voorkomen dat effecten uit beeld blijven die per

¹⁹ Zie ook voetnoot 12 van dit advies. Het gaat in ieder geval om de volgende (mogelijke) ontwikkelingen: (1) aanleg van een overnachtingshaven in de Valeplas bij Giesbeek; (2) recreatieve ontwikkeling van het terrein van de insteekhaven K3Delta bij Arnhem; (3) dijkversterking op het dijktraject Pannerden–Westervoort; (4) binnendijkse woningbouwontwikkeling ten oosten van de spoorbrug in Westervoort; (5) duurzame energie in de uiterwaarden (gemeente Rheden); (6) dijkversterking dijktraject Koppenwaard; en (7) uitbreiding Natura 2000-gebied Rijntakken met stukken Habitatrictlijngebied. In de zienswijzen worden ook enkele ontwikkelingen genoemd die lijken te ontbreken in het startdocument. Daarnaast zijn er ook plannen voor de uitbreiding van de ontgronding in de nabijgelegen Havikerwaard. Ga ook in op deze ontwikkelingen indien relevant.

²⁰ Te denken valt aan bron, ouderdom en betrouwbaarheid van de gegevens.

²¹ Te denken valt aan de afleiding en bandbreedte van kritische parameterwaarden en modelkalibratie.

deelgebied niet zo groot zijn, maar opgeteld voor het hele rivierklimaatpark wel significant kunnen zijn. Voorkom daarmee dat effecten worden onderschat.

Vergelijking van varianten

De milieueffecten van de varianten moeten onderling én met de referentiesituaties worden vergeleken. Doel van de vergelijking is om te laten zien in hoeverre de varianten andere effecten veroorzaken. Vergelijk bij voorkeur op grond van kwantitatieve informatie en betrek daarbij de doelen en de grens- en streefwaarden van het milieubeleid. De Commissie wijst erop dat de effecten van de uiteindelijke combinatie van de varianten in de voorkeursvariant niet hetzelfde hoeft te zijn als de som van de effecten van de afzonderlijke varianten.

Geef daarnaast voor ieder van de varianten aan in welke mate het doelbereik wordt gerealiseerd. Gebruik ook hiervoor eenduidige en, zo veel als mogelijk, kwantificeerbare toetsingscriteria. Motiveer ook in welke gevallen gebruik wordt gemaakt van expert-judgement, berekeningen of juist van metingen.

4.3 Bodem en water

Bodem

Beschrijf de bodemkundige en geologische opbouw van het gebied. Geef aan hoe deze opbouw verandert als gevolg van het rivierklimaatpark, zoals door de voorgenomen geulen. Beschrijf in een grondbalans de hoeveelheden en de te verwachten kwaliteit van de vrijkomende grondstromen. Ga daarbij in op de milieukundige kwaliteit en de kwaliteit als bouwgrondstof. Geef aan wat er met de grondstromen gebeurt. Besteed specifiek aandacht aan de toplaag, in verband met de aanwezige zaadbank. Het terugbrengen van deze toplaag kan herstel van de flora (en fauna) bevorderen. Besteed ook aandacht aan (mogelijke) effecten van/op de aanwezige vuilstort.²²

Waterhuishouding en waterberging

Beschrijf de gevolgen van het rivierklimaatpark voor het grond- en oppervlaktewater, ook rekening houdend met de opgaven uit de KRW. Beschrijf de positieve en negatieve gevolgen van het rivierklimaatpark voor de waterhuishouding op en langs de Veluwe. Doe dit waar nodig kwantitatief als (tijdelijke) veranderingen in de waterhuishouding langs de randen van de Veluwe niet met zekerheid zijn uit te sluiten.

Maak waar nodig gebruik van een hydrologisch model, met name voor de kwantificering van (veranderende) waterstanden en fluxen (gekwantificeerde stromen). Onderbouw waarom het te gebruiken model een goede weergave van de werkelijkheid is, onder meer door berekende grondwaterstanden en stijghoogten te vergelijken met gemeten waarden. Maak hierbij gebruik van eerdere modelleringen (indien beschikbaar). Geef aan of, en zo ja waar, tijdelijke of permanente veranderingen in kwelstromen eventueel te verwachten zijn en welke milieugevolgen die met zich mee kunnen brengen.

Ga na welke mogelijkheden er in het gebied zijn voor waterberging. Beschrijf in hoeverre waterafvoer (tijdens hoog water) en waterberging kunnen samengaan.

²² In de zienswijze van Milieuvrienden Duiven is specifiek gevraagd naar onderzoek naar de (mogelijk) aanwezige bodemverontreiniging van de vuilstort en het effect van meer overstroming van deze plekken.

Waterkwaliteit

Geef een overzicht van de huidige waterkwaliteit. Vergelijk deze met de normeringen voor oppervlaktewaterlichamen zoals deze opgenomen zijn in de regelgeving rond de KRW. Zoom in op de parameters die in dit verband normoverschrijdend (boven de norm) zijn. Neem hierin ook de ecologische parameters uit de KRW mee.

Beschouw vanuit de huidige, gemeten situatie de voorgenomen activiteiten en schat in op welke wijze de parameters beïnvloed kunnen worden. Geef aan of dit tijdelijke effecten zijn of permanente. Ga ook na in hoeverre deze effecten de waterkwaliteit in de omgeving beïnvloeden. De Commissie wijst erop dat ook tijdelijke verslechtering volgens de KRW niet is toegestaan. Ga specifiek in op mogelijke vertroebeling van de Lathumseplas/Rhederlaag door het meestromen van sediment in de geulen.²³ Ga ook in op kansen om bij te dragen aan het wél realiseren van de KRW-doelen.

4.4 Natuur

Om een goede basis voor de informatie voor natuur in het MER op te kunnen nemen, adviseert de Commissie om een globale omgevingsanalyse (schetsmatige ecologische uitwerking) van het studiegebied te maken. Dit geeft een algemeen beeld van de (beschermd en niet juridisch beschermd) natuurwaarden in het gebied, de verschillende leefgebieden en de aanwezige soortgroepen in het studiegebied. Beschrijf de belangrijke ontwikkelingen in de natuurkwaliteit voor zover die door het rivierklimaatpark beïnvloed kunnen worden.

Natura 2000-gebieden

Beschrijf voor de relevante Natura 2000-gebieden (in ieder geval Rijntakken en Veluwe) die positief of negatief beïnvloed kunnen worden, al dan niet via externe werking:

- de instandhoudingsdoelstellingen voor de verschillende soorten en habitattypen;
- geef daarbij aan in hoeverre het instandhoudingsdoel wordt gehaald op grond van trends en informatie over de actuele populatieomvang.

Maak daarbij ook gebruik van de informatie uit de recente Natuurdoelanalyses²⁴ (NDA's) en de adviezen van de Ecologische Autoriteit over deze NDA's.

Onderzoek de potentiële bijdrage aan het halen van de instandhoudingsdoelen en de eventuele negatieve gevolgen voor Natura 2000-gebieden ten opzichte van de periode van aanwijzing/aanmelding en de feitelijke actuele legale situatie. Geef duidelijk aan in hoeverre de gevolgen verschillen per variant. Maak onderscheid in tijdelijke en permanente effecten, waaronder veranderingen door verstoring door recreatie.²⁵ Beschrijf de eventuele (tijdelijke) toename van stikstofdepositie op de Natura 2000-gebieden die daardoor beïnvloed kunnen worden. Ga in op de mogelijkheden om die toename (per saldo) te voorkomen en benoem de stappen die daarvoor gezet moeten worden.

²³ Hier werd in meerdere zienswijzen om gevraagd.

²⁴ De Natuurdoelanalyses (NDA's) zijn te vinden op de [website van de provincie Gelderland](#). Adviezen van de Ecologische Autoriteit over deze NDA's zijn te vinden op de [website van de Ecologische Autoriteit](#), zoals voor [Rijntakken](#) en [de Veluwe](#).

²⁵ Concentraties van watervogels waaronder overwinterende ganzen zijn mogelijk speciaal gevoelig voor 'struinnatuur' omdat daarbij geen gewenning zal optreden. Zie ook de zienswijze van Vogelbescherming Nederland.

De Commissie adviseert om de gevolgen in een voortoets te beschrijven. Als niet kan worden uitgesloten dat het rivierklimaatpark, afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten, significante gevolgen kan hebben voor Natura 2000-gebieden, dan moet een Passende beoordeling opgesteld worden. Neem de voortoets of Passende beoordeling op in een bijlage bij het MER zodat alle milieu-informatie over het rivierklimaatpark bij elkaar staat. Onderzoek in de Passende beoordeling of het zeker is dat het rivierklimaatpark de natuurlijke kenmerken van het gebied niet aantast. Als aantasting niet met zekerheid kan worden uitgesloten dan kan het rivierklimaatpark alleen doorgang vinden als de ADC-toets²⁶ succesvol wordt doorlopen. Neem bij twijfel een eerste verkenning van de haalbaarheid daarvan op in het MER, met accent op de A-stap.

Overige beschermde gebieden

Ga in op de gevolgen voor het Gelders Natuurnetwerk (GNN). Geef in het MER ook aan of GNN-gronden verdwijnen (en gecompenseerd of toegevoegd moeten worden). Ook kan kwaliteitsverlies van delen van het GNN optreden door factoren als geluid, barrièrewerking en veranderingen in het grondwatersysteem. Bij eventuele aantasting moeten in het MER de instructieregels worden doorlopen, zoals beschreven in hoofdstuk 5 van de Omgevingsverordening Gelderland. Breng dan in beeld welke kernkwaliteiten, waaronder beheertypen (de wezenlijke kenmerken en waarden), worden beïnvloed en welke doelsoorten zich daar in welke dichtheden en/of aantallen bevinden.²⁷ Indien compensatie aan de orde is, beschrijf dan in het MER hoe deze eruitziet.

Beschrijf en beoordeel de eventuele gevolgen voor de kernkwaliteiten van de Groene Ontwikkelingszone, weidevogelgebieden en ganzenrustgebieden zoals genoemd in hoofdstuk 5 de Omgevingsverordening Gelderland. Beschrijf eventueel kwaliteitsverlies waar mogelijk kwantitatief. Breng bij aanzienlijke negatieve effecten maatregelen in beeld om gevolgen te voorkomen of te beperken.

Het grootste deel van het plangebied is ganzenrustgebied. Beschrijf de gevolgen voor de omvang van en kwaliteit van het rustgebied en doorloop bij mogelijke nadelige gevolgen de instructieregels uit de Omgevingsverordening (artikel 5.27). Besteed daarbij expliciete aandacht aan de eventuele gevolgen van wandel- en struinroutes.

(Beschermd) soorten

Beschrijf de beschermde soorten die in het studiegebied aanwezig zijn en door het rivierklimaatpark beïnvloed kunnen worden. Ga daarbij per functie (zoals broeden, rusten of foerageren) in op de locaties waar ze voorkomen en in welke aantallen. Geef aan wat de potenties van het plan zijn voor het versterken van de omstandigheden voor beschermde soorten, vooral voor de soorten die zich nu in een ongunstige staat bevinden. Beschrijf (op een bij het besluit passend detailniveau) in hoeverre mitigerende maatregelen nodig zijn en schat de effectiviteit daarvan in. Beoordeel ten slotte de (cumulatieve) gevolgen voor de staat van instandhouding en motiveer (indien relevant) op grond waarvan wordt verwacht dat een omgevingsvergunning wordt verleend.

²⁶ De ADC-toets bestaat op grond van artikel 8.74b, tweede lid, van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Omgevingswet) uit de volgende vragen: A: zijn er geen alternatieve oplossingen? D: dient de activiteit een dwingende reden van groot openbaar belang? C: worden de nodige compenserende maatregelen getroffen om de algehele samenhang van Natura 2000 te bewaren?

²⁷ Zie het overzicht van [natuurtypen en beheertypen](#).

4.5 Landschap en cultureel erfgoed

Landschap

Werk in het schema van beoordelingscriteria het thema ruimtelijke kwaliteit gedetailleerder uit in termen van doelbereik (zie paragraaf 2.1 van dit advies). Ga ook in op het effect van de maatregelen op historische groenstructuren. Vanuit dit milieuthema zijn er namelijk afwegingen te maken, bijvoorbeeld tussen geulen graven of oude knotwilgen behouden.

Het is belangrijk om de effecten op bestaande landschappelijke waarden (zoals openheid en aanwezige structuren) en nieuw aan te brengen kwaliteiten apart te benoemen. Streep de aantasting van bestaande kwaliteit niet weg tegen het creëren van nieuwe kwaliteit. Door de positieve en negatieve effecten afzonderlijk in beeld te brengen, ontstaat overzicht voor het maken van keuzes.

In het startdocument (bijlage 4 Ruimtelijk Perspectief) staat dat er een landschaps- en beeldkwaliteitsplan wordt opgesteld. De Commissie adviseert om dit plan al in deze fase op te stellen. Op deze manier komt in beeld hoe de varianten bijdragen aan het doel van ruimtelijke kwaliteit en het thema landschap daarin. Neem in het landschaps- en beeldkwaliteitsplan fotomontages op die de effecten op de landschappelijke waarden in beeld brengen. Maak deze visualisaties vanaf ooghoogte, van dichtbij en van grotere afstand. Voeg er een beschrijving van het beeld aan toe en een kaart met de positie van de waarnemer. Kies standpunten waar de veranderingen goed te zien zijn, zoals veelgebruikte fiets- of wandelroutes, en andere plekken waar veel waarnemingen plaatsvinden.

Cultureel erfgoed

Het Ruimtelijk Perspectief laat verschillende kansen en mogelijkheden zien om het gebied te verbinden met de oostelijke flank van de Veluwe en de kastelen, landgoederen, buitenplaatsen en beken die daar voorkomen. Hetzelfde geldt voor de IJssellinie. Geef in het MER aan in hoeverre de varianten hier kansen voor creëren en hoe deze benut kunnen worden.

Archeologische waarden

In de bodem kunnen archeologische resten aanwezig zijn.²⁸ Geef in het MER de archeologische verwachtingen op kaart aan. Beschrijf welk onderzoek ten grondslag heeft gelegen aan deze kaart. Beschrijf en vergelijk de effecten van de varianten.

4.6 Verkeer

De Commissie adviseert om bij het onderzoek naar de verkeerseffecten specifiek in te gaan op de toename van werkverkeer (inclusief materiaaltransport) én recreatieverkeer tijdens en na de oplevering. Geef aan binnen welke randvoorwaarden en uitgangspunten recreatie en toerisme worden gefaciliteerd in het plangebied. Ga in op beheersmaatregelen en de

²⁸ Zie bijvoorbeeld de [Verwachtingskaart uiterwaarden Rivierengebied](#) op de website van de Rijksdienst Cultureel Erfgoed.

verwachte parkeersituatie. Ga voor de verschillende verkeers- en ontsluitingsvarianten in op mogelijke knelpunten voor de afwikkeling, verkeersveiligheid en geluidshinder.

5 Overige onderwerpen

5.1 Leemten in kennis en monitoring

Leemten in kennis

Laat zien over welke milieuaspecten er onvoldoende informatie is door gebrek aan gegevens. Maak duidelijk of er milieuaspecten zijn waarvoor de effectinschattingen erg onzeker zijn. Spits dit toe op milieuaspecten die in verdere besluitvorming een belangrijke rol spelen, zodat de consequenties van het tekort beoordeeld kunnen worden. Geef ook aan of de informatie die ontbreekt op korte termijn kan worden ingevuld.

Monitoring

Monitoring is relevant voor opgaven en doelen voor bijvoorbeeld leefbaarheid, duurzaamheid, recreatie (waaronder waardering van bezoekers) en landschap en de effecten op het milieu. Geef in het MER aan op welke wijze en wanneer tijdens de verschillende fasen de daadwerkelijke effecten geëvalueerd worden, bijvoorbeeld via een oplevertoets. Geef aan wie verantwoordelijk is voor deze evaluatie en wanneer bijgestuurd wordt. Geef ook aan welke maatregelen 'achter de hand' beschikbaar zijn als (project-)doelen en grenswaarden in de praktijk niet gehaald worden. De Commissie adviseert waar mogelijk aan te sluiten bij bestaande monitoringsprogramma's en gebruik te maken van bestaande kennis.

5.2 Samenvatting en leesbaarheid

Samenvatting

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers. Dit onderdeel verdient daarom bijzondere aandacht. De samenvatting moet een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER en moet als zelfstandig document leesbaar zijn. Daarbij moeten de belangrijkste zaken zijn weergegeven, zoals:

- de hoofd- en neven doelen;
- de voorgenomen activiteit en de varianten daarvoor;
- de belangrijkste milieueffecten bij het uitvoeren van het rivierklimaatpark en de varianten, en de onzekerheden en leemten in kennis die daarbij aan de orde zijn;
- de vergelijking van de varianten en de argumenten voor de selectie van de voorkeursvariant.

Leesbaarheid

Vorm en presentatie dragen bij aan een goed leesbaar MER. De vergelijking van de varianten verdient bijzondere aandacht. Gebruik daarbij tabellen, figuren en kaarten. Zorg voor:

- een compact MER met achtergrondgegevens in een bijlage (waaronder de voorgestelde variantennota);
- een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst;
- actueel, goed leesbaar kaartmateriaal, met duidelijke legenda.

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Advies van de Commissie over het op te stellen MER

De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep geeft aan welke onderwerpen naar zijn mening moeten worden behandeld in het MER en met welke diepgang. Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de werkgroep het gebied bezocht waar milieugevolgen kunnen optreden. Meer informatie over de [Commissie](#) en over haar [werkwijze](#) vindt u op onze website.

Samenstelling van de werkgroep

Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

dr. Roel During

dr. ir. Ruben Jongejan

dr. Patrick Patiwael (secretaris)

ing. Rob Vogel

ir. Harry Webers (voorzitter)

Besluiten waarvoor dit milieueffectrapport wordt opgesteld

Provinciaal projectbesluit voor uiterwaarden Westervoort.

Provinciaal projectbesluit voor Koppenwaard.

Rijks projectbesluit voor IJssel en Oevers.

Gemeentelijk (Rheden) omgevingsplan voor voormalig Terrein De Groot en omgeving.

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?

Voor projecten die grote milieugevolgen kunnen hebben, kan in Nederland een milieueffectrapport (MER) vereist zijn. Uit [Bijlage V van het Omgevingsbesluit](#) onder de Omgevingswet volgt om welke projecten het gaat. Voor deze procedure gaat het in ieder geval om Categorie A4 (bebossing of ontbossing met als doel een andere ruimtelijke functie van de grond), K4 (werken voor kanalisering en werken ter beperking van overstromingen), M3 (vakantiedorpen of hotelcomplexen buiten stedelijke zones met bijbehorende voorzieningen) en M4 (permanente kampeer- of caravanterreinen) voor terrein De Groot en omgeving; J12 (landinrichtingsprojecten), K4 en J5 (havens voor de binnenscheepvaart) voor de Koppenwaard en Uiterwaarden Westervoort; en J4 (binnenvaarwegen) voor IJssel en oevers. Daarom wordt een project-MER opgesteld. Een MER is mogelijk ook nodig omdat effecten op Natura 2000-gebieden optreden die in een Passende beoordeling moeten worden beschreven.

Bevoegd gezag besluit

Minister van Infrastructuur en Waterstaat voor het Rijks projectbesluit.

Gedeputeerde Staten van Gelderland voor de provinciale projectbesluiten.

De gemeenteraad van Rheden voor het gemeentelijk omgevingsplan.

Initiatiefnemers besluit

Rijkswaterstaat (namens het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat), de provincie Gelderland, Waterschap Rijn en IJssel, Natuurmonumenten en de gemeenten Arnhem, Duiven, Rheden, Westervoort en Zevenaar.

Heeft de Commissie ook zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken?

De Commissie heeft alle zienswijzen en adviezen gelezen die het bevoegd gezag heeft toegestuurd. Ze heeft ze in haar advies verwerkt, voor zover relevant voor het MER.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft gebruikt?

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiener.nl projectnummer [3850](#) in te vullen in het zoekvak.

Commissie voor de milieueffectrapportage

A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

t 030-2347666
e info@commissiemer.nl
w commissiemer.nl

